Från: [redacted]
Skickat: Mon, 30 Sep 2024 15:30:00 +0100
Till: "RLK Funk Registrator" <registrator.rlk@regionstockholm.se>
Cc: "ArkivMail" <arkivmail@sorab.se>
Ämne: RS2024-0344_SÖRABs remissvar
Bilagor: RS 2024-0344_SÖRABs remissvar.pdf, RS 2024-0344_SÖRABs remissvar.docx

Hej,
Bifogar remissvar från SÖRAB angående samrådsförslaget om ny regional utvecklingsplan.

Vänliga hälsningar

[redacted]

SÖRAB - vi får jordens resurser att räcka längre
Box 63 | 186 21 Vallentuna | HK: Torggatan 11, 186 31 Vallentuna
www.sorab.se | org.nr 556197-4022

2024-09-30

Region Stockholm
registrator.rlk@regionstockholm.se

Dnr RS 2024-0344 SÖRABs remissvar om Ny regional utvecklingsplan för Stockholm

SÖRABs dnr: SÖ2024-30

Inledning

SÖRAB är ett regionalt avfallsbolag som ägs av kommunerna Danderyd, Järfälla, Lidingö, Sollentuna, Solna, Stockholm, Sundbyberg, Täby, Upplands Väsby och Vallentuna. SÖRABs uppdrag är att på ett miljöriktigt och rationellt sätt ta hand om det kommunala avfall som uppkommer i ägarkommunerna, med undantag för Stockholm. SÖRAB tar även emot verksamhetsavfall från privata företag samt tillhandahåller ytor på Löt Avfallsanläggning i Vallentuna för behandling av förorenade jordmassor.

I linje med vårt certifierade ledningssystem inom kvalitet och miljö (ISO 9001 och 14001) bedriver SÖRAB ett systematiskt arbete för att minska den miljöpåverkan som insamling, förädling, återvinning och avsättning av avfallet ger upphov till.

Tillsammans med våra ägarkommuner samarbetar vi bland annat inom ramen för den gemensamt framtagna avfallsplanen som tar sin utgångspunkt i cirkulär ekonomi och att det ska vara lätt att göra rätt. Avfallsplanen ger SÖRAB-regionen vägledning och styrning av övergripande mål för avfallshantering.

SÖRAB har tagit del av remissen av Region Stockholms förslag *Ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, samrådsförslag april 2024*. SÖRAB önskar framföra följande synpunkter:

Remissynpunkter

SÖRAB lägger stort intresse och engagemang i remissen för RUFS, då det är viktigt att dess utformning är tydlig och går väl ihop med regionens och kommunernas ambitioner att hantera de utmaningar samhället står inför, såsom klimatförändringar och omvärldsläge. SÖRAB vill anföra en del synpunkter inom ramen för bolagets specialitet avfallshantering, det vill säga insamling, behandling och avsättning av avfall, men också utifrån ett övergripande regionalt perspektiv.

Styrkor och utmaningar

SÖRAB menar att precis som man identifierat sammanhängande gröna kilar bör man se över och identifiera platser för avfallshantering. I dagens plan pekas endast befintliga anläggningar ut (sid 72). Det kan inte nog betonas att insamling och behandling av avfall kräver utrymme. När nya bostadsområden planeras behöver insamling av de avfallsfraktioner som redan idag samlas in fastighetsnära tas i beaktande. Samtidigt behöver det tas höjd för att antalet fraktioner kan komma att öka, då samhällets ambitioner är att återbruk och återvinning ska främjas och öka. På motsvarande sätt behöver det planeras för ökat utrymme och nya anläggningar för att behandla avfallet i alla olika fraktioner. Detta är viktigt inte minst ur beredskapsperspektiv.

Oaktat eftersträvan av samlokalisering behöver nya platser för avfallsanläggningar utses. Det är viktigt att utse en plats utifrån återvinnings- och klimatsynpunkt. Närheten till anläggningar för energi, biogas etc kanske är mindre relevant. Olika äganderätt och ansvar till olika material och olika energityper gör att det inte är självklart att avfallet kan användas i den intilliggande anläggningen, bland annat på grund av upphandlingskrav och hur det regionala energibehovet ska försörjas.

När det gäller den regionalt prioriterade bebyggelsestrukturen (sid 48) betonas vikten av principer för konceptet femtonminutersstaden. För avfallshantering finns stora utmaningar att etablera sig i närheten av bebyggelse, pga företrädesvis bullerproblematik och opinion. Det är alltså svårt att effektuera en fungerande avfallshantering i närheten av bostadsområden. Avfallshanteringens närhetsprincip bygger på en tillgänglighet för att bli av med sitt avfall. Samtidigt behöver transporterna minska. Det gäller såväl insamlat mat- och restavfall från hushållen som masshantering.

För att stärka lokal insamling har SÖRAB skapat ett antal returpunkter i tät bebyggelse. Dessa är framtidsanpassade då de har stort återbruksfokus. SÖRAB ser en positiv utveckling för den typen av insamling. Dessvärre är den typen av anläggning dyr och SÖRAB vill framhålla att det har varit dyrt att hitta platser i strategiska centrumlägen. Att identifiera sådana centrumlägen motsäger till en del RUFSens strävan om billiga bostäder och verksamheter (sid 53 Strategiska centrumlägen).

Då SÖRAB ser att Stockholmsregionen växer markant fram till 2050 är det väsentligt att påpeka att många attraktiva livsmiljöer och lägen som avses att bebyggas är gammal industrimark. Denna mark är ofta förorenad. Oaktat övrig avfallshantering bör det förtydligas långsiktigt hur dessa förorenade massor ska hanteras. SÖRAB saknar en långsiktig plan för avfallshantering, inklusive en hänvisning till regionens masshanteringsplan, där RUFSen bör innehålla ett längre perspektiv avseende masshantering än vad regionens plan ger.

När det gäller platser och områden för infrastruktur vill SÖRAB för övrigt framhålla att elektrifiering av tung trafik som nämns i RUFSen kräver stora platser för laddning med bra logistiska förutsättningar och tillräcklig tillgång till el. Samma sak gäller hantering och strategisk transport av massor i samband med infrastruktur- och exploateringsprojekt. För att skapa förutsättningar för en mer cirkulär masshantering och samtidigt minimera transportbelastning krävs tillgång till platser för masshantering i nära anslutning till exploateringsområden. Dessa kan vara tillfälliga (3-5 år) eller permanenta. Ett annat sätt att minska masshantering och transporter kan vara att i större omfattning tillämpa möjligheten till platsspecifika riktvärden för områden som är förorenade.

På senare tid har avfallsbranschen hanterat stora förändringar avseende ansvar för insamling av bland annat förpackningar. Företrädesvis har ansvaret ålagts kommunerna. Utmärkande har varit den otroligt korta tid stora förändringar ska genomföras på. Det har gjort att långsiktig planering och strategiskt arbete försvårats, till förmån för uppfyllande av förordningar och lagkrav.

Nya lagkrav har betydande effekter på tidigare långsiktiga strategiska lösningar. Det har inneburit att t ex stora investeringar till viss del kan gå förlorade. SÖRAB ser det som en fara om inte RUFSen kan bidra till att se helheten ur ett kommunalt perspektiv. Detta är viktigt, inte minst för att skapa förutsättningar för långsiktig utveckling och inte skapa osäkerhet för framtida investeringar.

En annan utmaning är att invånarna blir fler, återvinningen ska öka, klimatmålen ska uppnås samtidigt som avfallsbranschen lider av organiserad brottslighet på området. Brottsligheten har sannolikt inneburit ett minskat förtroende för avfallshanteringen, vilket på sikt kan påverka regionens klimatmål då synen på avfallshantering blir i form av minskad tillit och engagemang hos invånarna.

Vision, mål och prioriteringar

RUFSen visar vision och mål. Dock skulle önskas en tydlighet i hur prioriteringen ska ske. Med tanke på omvärldsläget och en ökad befolkning behövs en tydlig styrning och prioritering.

Rumslig utveckling och plankarta

SÖRAB saknar den tydlighet som kanske behövs för att kunna få igenom och prioritera utvecklingen på det sätt som regionen vill.

Gemensamt ansvar för den regionala utvecklingen och former för samverkan

SÖRAB med sina nio ägarkommuner har på relativt kort tid skapat en mängd nya insamlingsplatser för sina invånare. Inom loppet av några få år har SÖRAB byggt två nya återvinningscentraler, två nya returpunkter, en grovavfallspunkt samt en sorteringsanläggning för restavfall som sorterar metall och plast. Utsorteringen av plast ur restavfallet innebär förutom stora besparingar i jungfruligt material också

2024-09-30

en fossilfri förbränningsprodukttill kraftverken. Vidare har SÖRAB tillsammans med SVOA (Stockholm Vatten och Avfall) inlett samarbete vad gäller återvinningscentraler. Det innebär att invånarna fritt kan använda närmaste återvinningscentral oberoende av vem som äger återvinningscentralen.

SÖRAB bar också för invånarnas service inlett samarbete med Tiptapp för hämtning av grovavfall. Detta har styrt upp problemet med dumpning m m i SÖRAB-regionen.

Med vänlig hälsning
SÖRAB, Söderhalls Renhållningsverk AB

[redacted]
Miljö och hållbarhet